

LANSINGERLAND IN BEWEGING 2013-2018

Een leven lang sport & bewegen
voor iedereen

Visie en beleidsuitgangspunten

Auteur: Matthijs de Boorder

Afdeling: Economische & Maatschappelijke Ontwikkeling

Versienummer: 2.1

Datum: 1 mei 2013

Corsanummer: T13.03901

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
Context: aan de vooravond van forse bezuinigingen	4
Proces richting een definitieve sportnota	4
Duiding van deze nota	5
Leeswijzer	5
1 Visie	6
1.1 Het belang van sport en bewegen	6
1.2 Een leven lang sporten en bewegen	6
1.3 De rol van sportverenigingen	7
1.4 De rol van de gemeente in sporten en bewegen	7
1.5 Ongeorganiseerd sporten en bewegen.	8
2 Sportstimulering en verenigingsondersteuning.....	9
2.1 Sportstimulering	9
2.1.1 Sport en gezondheid & zorg	9
2.1.2 Sport en onderwijs	9
2.1.3 Beweegonderwijs	10
2.1.4 Beleidsuitgangspunten	10
2.2 Verenigingsondersteuning	10
3 Sportaccommodaties.....	12
3.1 Visie op sportaccommodaties.....	12
3.1.1 Belang van sportaccommodaties	12
3.1.2 Rolopvatting gemeente	12
3.1.3 Gebruik gemeentelijke sportaccommodaties	12
3.2 Realiseren van sportaccommodaties	13
3.3 Financiering sportaccommodaties.....	14
3.4 Beheer en onderhoud van gemeentelijke sportaccommodaties	14
3.4.1 Binnensportaccommodaties.....	14
3.4.2 Buitensportaccommodaties	14
3.5 Verhuur van gemeentelijke sportaccommodaties	15
4 Sportsubsidies	16
4.1 Visie op sportsubsidie.....	16
4.2 Sportsubsidie via het Wmo-programma	16
4.3 Subsidie Jeugdsportfonds Lansingerland.....	17
4.4 Subsidie voor breedtesport	17
5 Sport en ander gemeentelijk beleid.....	18
5.1 Sport en openbare ruimte.....	18
5.2 Topsport en profsporten	18
5.2.1 Topsport	18
5.2.2 Profsport	19
5.3 Sport en alcoholmatigingsbeleid	19
6 Financiën.....	20
6.1 Financiële consequenties	21

7	Samenvatting beleidsuitgangspunten	22
7.1	Sportstimulering	22
7.2	Verenigingsondersteuning.....	23
7.3	Sportaccommodaties.....	23
7.4	Sportsubsidies.....	24
7.5	Sport en openbare ruimte.....	24
7.6	Topsport en profsporten	24
7.7	Sport en alcoholmatigingsbeleid	24

Inleiding

Voor u ligt de nota Visie en Beleidsuitgangspunten voor het sportbeleid van de gemeente Lansingerland. Met deze nota geeft het college van B&W haar visie op sporten en bewegen in de gemeente Lansingerland en doet zij voorstellen aan de raad voor de beleidsuitgangspunten voor sporten en bewegen in de gemeente voor de periode 2013-2018. Op basis van deze visie en beleidsuitgangspunten werken we vervolgens het definitieve sportbeleid uit.

Context: aan de vooravond van forse bezuinigingen

Deze concept sportnota wordt opiniërend aan de Commissie Samenleving van Lansingerland, alsmede aan de sportkoepels, aangeboden. Dit middenin een periode waarin de financiële druk op de gemeente groot is. Forse bezuinigingen op de gemeentelijke uitgaven moeten worden doorgevoerd. Sport is binnen de gemeentebegroting van Lansingerland een substantiële post en daarmee vrijwel vanzelfsprekend een beleidsterrein waarop de bezuinigingen weerslag gaan hebben. Deze nota kan dan ook niet los gezien worden van deze opgave en de relatie met de Kadernota 2013. De vraag is hoe we in Lansingerland de sport betaalbaar kunnen houden als we komende jaren fors moeten bezuinigen? Hoe gaan we met minder middelen invulling geven aan onze ambities? Dit vraagt bij de kadernota om een integrale afweging over alle beleidsterreinen. Deze concept sportnota zal mede op basis van de hierop ontvangen reacties én na de uitkomsten van de behandeling van de Kadernota 2013 worden aangepast, voordat deze ter besluitvorming aan de raad wordt aangeboden.

Proces richting een definitieve sportnota

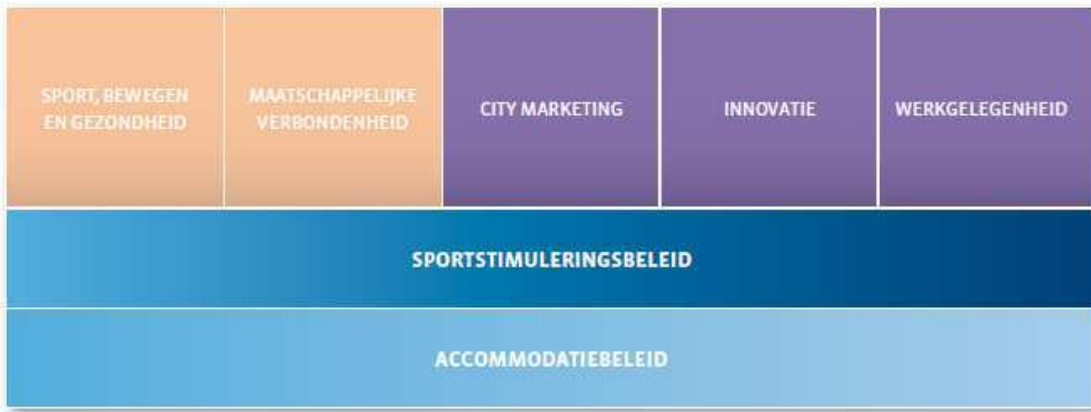
Deze nota is een onderdeel van het proces richting een nieuwe sportnota voor de gemeente Lansingerland. Nadat in februari 2012 het college van B&W heeft aangegeven dat er een nieuwe sportnota gepresenteerd zal worden, volgde een fase van onderzoek en consultatie. In het onderzoek zijn relevante beleidsnotities van de gemeente en landelijke ontwikkelingen bestudeerd, gemeentelijke cijfers geanalyseerd en er zijn sportverenigingen en koepelorganisaties geconsulteerd. Ook is aansluiting gezocht met de uitkomsten van de overleggen met sportkoepel VLL. Binnen het ambtelijk apparaat zijn beleidsmedewerkers van de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling geïnterviewd en zijn er gesprekken gevoerd met andere afdelingen. Immers, sport en bewegen gaat verder dan alleen het maatschappelijke beleidsveld.

De voorlopige uitkomsten van de onderzoeks- en consultatiefase zijn op 8 januari 2013 gepresenteerd aan de Commissie Samenleving. De Commissie leverde hierbij input voor het vervolg.

Dat vervolg is allereerst deze nota. Deze nota geeft een visie op sport en bewegen in de gemeente Lansingerland en die visie mondt uit in beleidsuitgangspunten. Nadat de visie en beleidsuitgangspunten zijn vastgesteld door het college, sturen we deze nota toe aan de Commissie Samenleving, alle sportverenigingen en overige betrokken organisaties. Vervolgens bespreken we deze met hen.

Voor het opstellen van de concept Sportnota is als leidraad gebruik gemaakt van een model van de Vereniging voor Sport en Gemeenten (VSG) die wij op eigen wijze vertalen naar de voorliggende nota. De volgende bouwstenen komen ook in deze nota aan bod:

- Maatschappelijke verbondenheid;
- Sport, bewegen en Gezondheid (Wmo);
- Sportstimuleringsbeleid;
- Accommodatiebeleid.

Modellen voor sportbeleid, Vereniging Sport en Gemeenten

De verdere uitwerking vindt plaats in de zomer van 2013, na de raadsbehandeling van de Kadernota 2013. De planning is om eind 2013 een definitieve sportnota aan de gemeenteraad voor te leggen. Daarvoor wordt de nota nog ter advies aan de Wmo-raad toegestuurd. Na de definitieve vaststelling maken we nog uitvoeringsplannen voor onderdelen van de sportnota.

Duiding van deze nota

Feitelijk is deze nota een sportnota op hoofdlijnen. In deze nota zijn de voor dit moment relevante feiten en cijfers verwerkt. In de verdere uitwerking van deze nota in een definitieve sportnota staan verdere feiten en cijfers opgenomen. Die sportnota wordt daarmee een concretisering van de voorliggende nota waarin doelstellingen zoveel mogelijk SMART worden geformuleerd. In de sportnota worden de beleidsuitgangspunten uit deze nota geconcretiseerd tot beleidsregels en wordt een aanzet gegeven voor de uitvoering van het beleid. Uitvoering van het sportbeleid, zoals opgenomen in deze nota, vindt binnen de door de raad vastgestelde begrotingskaders plaats.

Leeswijzer

Deze nota bestaat uit zeven hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk geeft de visie van de gemeente op sport en bewegen en welke functies sporten en bewegen kunnen vervullen in de Lansingerlandse maatschappij. Ook geeft dit hoofdstuk de visie van de gemeente op de rol van sportverenigingen en de rol van de gemeente in sporten en bewegen.

In de daaropvolgende hoofdstukken zijn de eerder genoemde bouwstenen integraal verwerkt en is uitgewerkt met welk beleid op hoofdlijnen de gemeente de visie gaat realiseren. Hoofdstuk 2 beschrijft wat de gemeente wil doen in de beweegstimulering en verenigingsondersteuning. Hoofdstuk 3 beschrijft hoe de gemeente met haar sportaccommodaties wil omgaan om haar visie te bereiken en hoofdstuk 4 beschrijft dat voor de subsidies. Het vijfde hoofdstuk maakt inzichtelijk hoe sport ook onderdeel uitmaakt van andere beleidsterreinen en hoe dit met het sportbeleid heeft te maken en is verweven. In hoofdstuk 6 belichten we de financiële kant van deze nota.

Het laatste hoofdstuk is een samenvattend hoofdstuk, waarin alle beschreven beleidsuitgangspunten kort terugkomen.

1 Visie

1.1 Het belang van sport en bewegen

Sport en bewegen zijn in de visie van de gemeente Lansingerland essentiële onderdelen voor een fysiek en sociaal gezonde samenleving. Sport en bewegen leveren een grote positieve bijdrage aan verschillende maatschappelijke vraagstukken. Het biedt kansen voor uiteenlopende groepen van mensen om deel te nemen aan het maatschappelijk (sport)verkeer en op deze manier een eigen leefbare positie in de samenleving te creëren. Waarden die in dit verband genoemd kunnen worden zijn zelfredzaamheid, zelfontplooiing, identiteitsvorming en socialisatie.

Sport bevordert de sociale vaardigheden en -houding. Na het gezin en de school is sport immers het derde opvoedingsmilieu. Naast deze opvoedkundige waarden leveren sport en bewegen ook een grote bijdrage aan de (volks)gezondheid, zowel preventief als genezend. De sportcultuur heeft mogelijkheden om verbindingen te leggen met uiteenlopende sectoren. Zo kan sport en bewegen, naast de vormende waarden, worden ingezet als middel om overgewicht te verminderen/voorkomen, diabetes te verminderen/voorkomen en de participatie van kwetsbare groepen (ouderen, allochtonen, gehandicapten) te vergroten. Daarmee levert sport ook een bijdrage aan doelen op het gebied van volksgezondheid en welzijn.

Hoewel “sport” niet expliciet staat vermeld in de Wmo, wordt sport vaak genoemd in relatie tot de Wmo. Ook Lansingerland ziet voor de sport een belangrijke rol weggelegd om de beleidsdoelstellingen uit de Wmo te realiseren.

Sport kan een grote rol spelen bij de invulling en de uitvoering van de Wmo en is integraal verankerd in het gemeentelijk beleid. De maatschappelijke functie maakt de sport gewild en kansrijk voor het realiseren van belangrijke doelen op het gebied van preventie en gezondheid, jeugdbeleid, onderwijs (waaronder maatschappelijke stages), waarden en normen, integratie, wijken en veiligheid. Uitgangspunt van de Wmo is immers dat mensen participeren en sport is daar een uitstekend middel voor.

De gemeente Lansingerland vindt het erg belangrijk om de bovengenoemde intrinsieke en de extrinsieke waarden van het sporten en bewegen optimaal te benutten.

1.2 Een leven lang sporten en bewegen

Een mens krijgt bij zijn geboorte een natuurlijke bewegingsdrang mee, noodzakelijk om zich fysiek te ontwikkelen en vaardigheden te verwerven om een zelfstandige en succesvolle positie in de maatschappij te kunnen innemen.

De condities om te gaan/kunnen sporten of bewegen veranderen: elke levensfase kent een mix van mogelijkheden en beperkingen om sport en bewegen te beoefenen. Zo sport de jongste jeugd, na het behalen van een zwemdiploma, voornamelijk in verenigingsverband en krijgt het op school lichamelijke oefening. Op het voortgezet onderwijs raken de leerlingen door de vakleerkracht bewegingsonderwijs verder bekend met verschillende takken van sport. In deze leeftijdsfase spelen er de vragen of zij doorgaan of stoppen met sporten in georganiseerd verband en of zij prestatiegericht of voor het sociaal contact willen blijven sporten.

In de volgende fasen gaan werk en gezin een belangrijke rol spelen. Dit is een drukke periode waarin velen werk en zorg combineren. Het wordt ook wel het spitsuur van het leven genoemd. In deze fase is een terugval in het sporten /bewegen en velen stoppen zelfs. Degenen die nog wel blijven

sporten/bewegen doen dit vaker individueel. De volwassenen die op deze manier individueel of in informele groepen sporten/bewegen maken vaak gebruik van de openbare ruimte.

Bij het ouder worden neemt de sportdeelname af. Na het 65ste jaar begint het echt af te nemen. Weliswaar beschikt men in deze leeftijdsfase over meer vrije tijd, maar traditioneel denken over bezigheden die bij hun leeftijd passen en het ervaren van fysieke ongemakken belemmeren voor velen een sportieve invulling hiervan. Fietsen, zwemmen en wandelen zijn de meest beoefende sporten door ouderen.

De gemeente Lansingerland wil de inwoners stimuleren een leven lang te (blijven) sporten door een aansluitend en samenhangend sportaanbod te ontwikkelen, gericht op de verschillende leeftijdsfasen. Het bestaande sportaanbod dient hiervoor als basis. Binnen dit aanbod is er speciaal aandacht nodig voor die groepen die een achterstand hebben bij de sportparticipatie, zoals ouderen en mensen met een beperking.

1.3 De rol van sportverenigingen

Voldoende bewegen is in eerste instantie een verantwoordelijkheid van individuele inwoners van onze gemeente. De sportverenigingen vertolken hierin een grote rol: zij vormen als het ware de ruggengraat van de sport. De verenigingscultuur, die we in Nederland kennen, is hierbij zeer behulpzaam.

De primaire taak van de vereniging ligt vooral in het overeind houden van de structuur waarbinnen de sport beoefend kan worden als doel op zich. Het aanbieden van sportactiviteiten en het realiseren van de noodzakelijke voorwaarden is steeds de kerntaak van de verenigingen geweest. Verenigingen zijn ingesteld op de interesse van de deelnemers. Daarmee hangt de hele vrijwilligersinzet samen. Bij een structuur, waarbij zelfwerkzaamheid, groepsloyaliteit, democratische besluitvorming en betrokkenheid voorop staan, wordt ook steeds meer deskundigheid verwacht op totaal andere terreinen (management, milieu, horeca, etc.) dan waar de sportclub voor is opgericht.

De sportverenigingen in Lansingerland functioneren tevens als belangrijke sociale netwerken en dragen daarom bij aan een positief leefklimaat. Zij hebben een grote maatschappelijke betekenis. Hoewel verenigingen daar niet primair voor zijn opgericht, ziet de gemeente Lansingerland de sportverenigingen als een belangrijke schakel tussen de gemeente en de samenleving bij het leveren van een bijdrage aan het aanpakken van maatschappelijke problemen.

In de visie van de gemeente kan de rol van de vereniging, afhankelijk van de doelstellingen die de gemeente Lansingerland nastreeft, anders zijn. Zo kunnen de verenigingen voor sporten met een laag of geen beweegaspect, bijvoorbeeld denk-, schiet- en hengelsport, wel een belangrijke rol spelen bij het realiseren van de sociaal maatschappelijke doelstellingen, zoals integratie/participatie. Aan de fysieke gezondheid dragen dergelijke verenigingen minder bij.

1.4 De rol van de gemeente in sporten en bewegen

Vanwege het grote intrinsieke en maatschappelijke belang van sporten, zoals beschreven in paragraaf 1.1, vindt de gemeente Lansingerland het belangrijk haar inwoners en verenigingen te stimuleren, faciliteren en te ondersteunen. Dit zowel in hun sportdoelstelling als in het oppakken van hun maatschappelijke verantwoordelijkheden.

De gemeentelijke sportdoelstelling voor 2013-2018 is daarom:

Uit oogpunt van gezondheid, vorming en ontplooiing wil de gemeente Lansingerland binnen de financiële kaders het mogelijk maken én bevorderen dat alle inwoners aan enige vorm van sport en/of bewegen kunnen doen.

De gemeente ziet de verantwoordelijkheid als een drietrapsraket:

- (1) de inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor het daadwerkelijk bewegen en sporten;
- (2) sportverenigingen verzorgen de sportinfrastructuur hiervoor, en
- (3) de gemeente heeft een faciliterende, stimulerende en regisserende rol.

Afhankelijk van de vraag zal de rol en inzet van de gemeente anders zijn.

De faciliterende rol van de gemeente uit zich in het (sport)accommodatiebeleid van de gemeente Lansingerland. Indien mogelijk - voor zover dat past binnen de financiële kaders - draagt de gemeente bij aan de realisatie en het beheer van sportaccommodaties. Hiernaast zet de gemeente ook subsidies in. Subsidies zijn enerzijds bedoeld om het sporten bereikbaar en betaalbaar te maken en te houden en anderzijds om activiteiten te stimuleren die bij dragen aan gemeentelijke doelstellingen. Ten slotte biedt de gemeente ook ondersteuning aan specifieke doelgroepen die extra aandacht en steun nodig hebben om te gaan sporten en bewegen.

Voor het totale beweegbeleid heeft de gemeente een initiërende en stimulerende rol bij het ontwikkelen van (specifieke) programma's. Bij de uitvoering heeft de gemeente een regisserende rol.

1.5 Ongeorganiseerd sporten en bewegen.

Door de toegenomen individualisering wordt ook de sportbeoefening geconfronteerd met een groeiende vraag naar een meer individuele invulling van activiteiten en vrije tijd. Deze trend is al jaren landelijk, maar ook lokaal in Lansingerland, waarneembaar. Dit resulteert in een groeiende belangstelling voor ongeorganiseerde sport en/of commerciële sportbeoefening in plaats van de veelal tijdsgebonden verenigingssport. Wandelen, joggen, fietsen en skeeleren zijn populaire vormen van sport, waarbij men zelf de duur en het tijdstip van het sporten kan bepalen. Deze ontwikkeling leidt tot de wens om voorzieningen met een gedeelde sportief-recreatieve functie te realiseren, zoals een voetbal- en/of basketbalveldje (trapveldje) en skatevoorzieningen. Vooral dit soort voorzieningen voorzien in een grote behoefte onder jongeren. Deze voorzieningen maken het mogelijk dat ongeorganiseerde sport in de directe nabijheid van de woonomgeving kan plaatsvinden (sport in de wijk/buurt!) en daardoor een steeds voornamere rol speelt in het sportgedrag.

Ook veel volwassenen en ouderen kiezen er voor te gaan sporten en bewegen in niet-georganiseerd verband. Dit komt enerzijds voort uit de bovenstaande ontwikkeling, anderzijds omdat het aanbod van de verenigingen niet aansluit op de wensen en behoefte bij deze groep. Deze groep niet-georganiseerde sporters maakt veel gebruik van de openbare ruimte, (wandel- en fietspaden, trimbanen) maar heeft ook de weg naar de fitnesscentra gevonden. Naast fietsen en wandelen/trimmen is ook (recreatief) zwemmen een vorm van bewegen die deze doelgroep veel doet. Hierbij gebruiken zij uiteraard ook het zwembad.

De gemeente realiseerde openbare (sport en beweeg)voorzieningen, zoals openbare fitness plaatsen, om het sporten en bewegen bij de niet-georganiseerde sporters te stimuleren. Naast de verenigingen is dit namelijk ook een belangrijk (aanvullend) onderdeel van de totale sportinfrastructuur.

2 Sportstimulering en verenigingsondersteuning

Sportstimulering en verenigingsondersteuning hangen sterk met elkaar samen. De taak van de lokale overheid bestaat vooral uit het creëren van kansen voor die groepen waarvoor de drempels voor sportdeelname (te) hoog zijn. Denk bijvoorbeeld aan mensen met een fysieke of geestelijke beperking, een GGZ-achtergrond, ouderen, tieners en mensen met een lage sociaal economische status. Gebrek aan participatie(mogelijkheden) kan leiden tot uitval, desintegratie, verzet en maatschappelijk isolement. Sport is een sociaal bindmiddel voor alle bevolkingsgroepen.

Verenigingsondersteuning is erop gericht dat sportverenigingen zich ontwikkelen tot sterke verenigingen, die in staat zijn hun maatschappelijke rol met succes op te pakken. Die maatschappelijke rol bestaat er onder andere uit dat de verenigingen een aanbod hebben voor de doelgroepen van het beweegstimuleringsbeleid. Denksportverenigingen bijvoorbeeld hebben een minder grote maatschappelijke rol als het om bewegen gaat, maar hebben wel een belangrijke rol als het gaat om socialisatie en integratie. Bij het uitvoeren van deze rol worden de verenigingen ook ondersteund.

2.1 Sportstimulering

2.1.1 Sport en gezondheid & zorg

Door sportbeoefening worden mensen van specifieke aandoeningen afgeholpen of krijgen mensen uit risicogroepen verminderd te maken met gezondheidsaandoeningen. De aandoeningen waarop in dit verband wordt ingegaan zijn overgewicht/Obesitas, diabetes en hart- en vaatziekten. Voor deze ziekten is wetenschappelijk aangetoond dat sport een positief effect heeft op zowel de bestrijding als de voorkoming van deze ziekten.

In het kader van sport en gezondheid hanteren we de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) en de FIT-norm als uitgangspunt. De NNGB gaat uit van een half uur per dag matig intensief bewegen voor volwassenen en een uur voor kinderen. Naast het 'gebruikelijke' sporten/bewegen geldt hier ook het functioneel bewegen (bijvoorbeeld fietsen en wandelen naar het werk). Naast de NNGB is er ook een FIT-norm die uitgaat van drie keer per week een uur intensief bewegen. Bij mensen die voldoen aan één van deze twee normen is er een positieve invloed op de gezondheid. Het beweegbeleid van de gemeente is er dan ook op gericht dat zoveel mogelijk mensen voldoen aan (één van) deze twee normen.

2.1.2 Sport en onderwijs

Sport en bewegen is niet alleen leuk om te doen, het levert ook een belangrijke bijdrage aan de motorische, sociale en cognitieve ontwikkeling van jongeren. Jongeren die voldoende sporten en bewegen groeien gezond op en voelen zich ook fit.

De gemeente Lansingerland gaat sport- en beweeginterventies gericht inzetten voor onder meer het terugdringen van overgewicht, dat bij de jeugd steeds verder toeneemt. Daarnaast is sport bij uitstek een terrein waarop kinderen hun talenten kunnen ontwikkelen en kunnen uitblinken. Het doel is dan ook het realiseren van een groter en meer samenhangend en dekkend sport- en beweegaanbod voor de jeugd. Om dit te bereiken moet de relatie tussen sport en onderwijs worden versterkt.

Een van de thema's is het realiseren van groter sportaanbod voor scholen door de sportsector. Sportverenigingen moeten in staat worden gesteld om een grotere rol te spelen in het bewegingsonderwijs en het voor-, tussen- en naschools (sport)aanbod (zie verder paragraaf 2.2 Verenigingsondersteuning). Het onderwijs legt het fundament voor een duurzame, gezonde en sportieve leefstijl - en daarmee een sportieve samenleving. Sport kan bovendien bijdragen aan het bereiken van

verschillende onderwijsdoelstellingen: de ontwikkeling van verschillende fysieke, mentale en sociale competenties. Op school zijn alle kinderen en jongeren aanspreekbaar en kan optimaal gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden die de school heeft om jongeren te laten bewegen.

2.1.3 *Beweegonderwijs*

De kwaliteit van het beweegonderwijs speelt een belangrijke rol bij het (toekomstige) sport- en beweeggedrag van de leerlingen. Goed beweegonderwijs zorgt ervoor dat de leerlingen tijdens de les voldoende bewegen, motorische vaardigheden aanleren en dat ze worden gestimuleerd om ook buiten de lessen te gaan sporten/bewegen. Om kwalitatief goede beweeglessen te kunnen geven is het van belang dat het door een vakleerkracht gebeurt. Helaas beschikken slechts enkele basisscholen in Lansingerland over een vakleerkracht.

De gemeente Lansingerland gaat met het project Combinatiefuncties onder andere de kwaliteit van het beweegonderwijs verbeteren door samen te werken met alle basisscholen. De combinatiefunctionaris neemt niet de taak over van de (vak)leerkracht. Bij scholen met een vakleerkracht werken die combinatiefunctionarissen samen met de vakleerkracht. Aan scholen zonder vakleerkracht bieden zij tijdelijke, projectmatige ondersteuning. Dit in de vorm van ondersteunen en begeleiden bij het geven van de beweeglessen. De inzet van Combinatiefunctionarissen op scholen heeft als doel dat scholen het belang van goed beweegonderwijs gaan of blijven inzien. De keuze om een vakleerkracht aan te stellen of docenten een vakcertificaat te laten behalen ligt bij de schoolbesturen.

2.1.4 *Beleidsuitgangspunten*

Gezien de grote maatschappelijke meerwaarde van sport en bewegen vindt de gemeente het belangrijk om de sportdeelname/sportparticipatie actief te stimuleren. Het sportbeleid heeft op dit punt een groot raakvlak met het Wmo-beleid, zie hiervoor ook paragraaf 4.3 van deze nota.

Samen met het (maatschappelijk) veld worden er gerichte programma's ontwikkeld en uitgevoerd. De gemeente voert hierbij een initiërende, stimulerende rol en heeft een regiefunctie bij de uitvoering. De programma's zijn gebaseerd op de onderstaande beleidsuitgangspunten:

- Sportaanbod en -deelname vergroten van groepen met een achterstand (ouderen, minder validen, chronisch zieken, minima, GGZ).
- Sportaanbod en -deelname vergroten van groepen waar de uitval groot is (leeftijdsgroep 13-16).
- In stand houden en vergroten kennismakingsprogramma voor de jeugd (Combinatiefuncties).
- Vergroten school en naschools aanbod (Combinatiefuncties).
- Vergroten samenwerking met sport verenigingen, onderwijs, kinderopvang, zorginstellingen en ouderenwerk.

2.2 **Verenigingsondersteuning**

Het ondersteunen van sportverenigingen op probleemgebieden draagt eraan bij dat de sportverenigingen een gepast aanbod verzorgen en aan hun nieuwe maatschappelijke verantwoordelijkheid voldoen. Problemen waar de verenigingen tegen aanlopen zijn onder andere het werven, opleiden en behouden van vrijwilligers en (technisch) kader. Ook zijn er verenigingen met wachtlijsten.

De ondersteuning moet erop gericht zijn om de verenigingen zich te laten ontwikkelen tot sterke verenigingen. Hierdoor zullen ze op termijn in staat zijn om zonder verdere ondersteuning de maatschappelijke rol te vervullen. In samenwerking met de verenigingen ontwikkelen we programma's die gebaseerd zijn op de onderstaande uitgangspunten. Het Vrijwilligers Informatie Punt (VIP) speelt hierbij een hoofdrol.

We bieden verenigingen ondersteuning op het gebied van:

- organisatie/management van de vereniging;
- werven, behouden en goed inzetten van vrijwilligers, passend bij deze tijd;
- omgaan met en inspelen op (veranderende) wet- en regelgeving voor sporten, accommodatiebeheer, sportevenementen, etc.;
- werving, behoud en scholing van het (technisch) kader, zodat deze in staat zijn leiding te geven aan een maatschappelijke sportvereniging;
- uitbreiden van het sportaanbod naar de doelgroepen, zoals bij de visie op sporten en bewegen genoemd.

Deze ondersteuning is er altijd op gericht verenigingen dusdanig te versterken dat zij (nog) beter in staat zijn een bijdrage te leveren aan het hoofddoel van het gemeentelijk sportbeleid en daarnaast in staat zijn om de beleidsuitgangspunten voor sportstimulering (gedeeltelijk) zelfstandig uit te voeren.

3 Sportaccommodaties

Sporten en bewegen vindt in veel gevallen plaats in sporthallen, op sportvelden of in een zwembad, kortom sportaccommodaties. In dit hoofdstuk worden de uitgangspunten van de gemeente weergegeven als het gaat om het realiseren van nieuwe sportaccommodaties, beheer en onderhoud en de verhuur van gemeentelijke sportaccommodaties.

3.1 Visie op sportaccommodaties

3.1.1 Belang van sportaccommodaties

Sportaccommodaties vormen een belangrijk onderdeel van de sportinfrastructuur van de gemeente, omdat voor veel sporten een accommodatie nodig is om ze goed te kunnen beoefenen. Om sporten en bewegen in de gemeente mogelijk te maken en te stimuleren heeft de gemeente bijgedragen aan de realisatie van vele sportaccommodaties. Bij voorkeur worden de accommodaties zoveel mogelijk multifunctioneel gebruikt.

3.1.2 Rolopvatting gemeente

‘Voldoende bewegen’ is allereerst een verantwoordelijkheid van het individu. Sportverenigingen, waarin individuen zich hebben ‘verenigd’, spelen daar ook een voorname rol in. Ten slotte kan er nog een rol voor de gemeente zijn. Dit is ook conform de uitgangspunten van de Wmo: eerst zelf doen, dan samen doen en ten slotte samen met ondersteuning van de gemeente doen. Zo ziet de gemeente haar rol ook bij sportaccommodaties. Pas als individuen en verenigingen niet in staat zijn zelf in accommodaties en/of beheer en onderhoud hiervan te voorzien, dan is de gemeente bereid onder voorwaarden te ondersteunen.

Hieruit volgt dat de gemeente geen rol voor zichzelf ziet weggelegd voor commercieel te exploiteren (onderdelen van) sportaccommodaties. Immers, een commercieel te exploiteren accommodatie valt onder het ‘zelf doen’ van de individuele inwoner, ondernemer of vereniging. De ondersteunende rol van de gemeente is verder beperkt tot die (onderdelen van) accommodaties die als noodzakelijke basis worden gezien voor het sporten en bewegen. In de visie van de gemeente zijn dat sportvelden en -zalen en een zwembad.

3.1.3 Gebruik gemeentelijke sportaccommodaties

In het verleden en heden vulde de gemeente die rol vaak in door (delen) van sportaccommodaties te realiseren en die vervolgens te verhuren en in gebruik te geven. De gemeente bezit daardoor een behoorlijk aantal sportaccommodaties, uiteenlopend van sportvelden tot een zwembad. In de definitieve sportnota zal het gemeentelijk bezit concreet worden beschreven.

Vanuit het oogpunt van efficiëntie en verantwoord inzetten van overheidsmiddelen streeft de gemeente naar een maximale bezetting van accommodaties die (mede) door de gemeente zijn of worden gerealiseerd, beheerd en onderhouden. De gemeente investeert immers om een accommodatie zoveel mogelijk te laten gebruiken. Daarbij kan ook worden gedacht aan verhuur van (buiten)sportaccommodaties aan de buurt, scholen, wijkverenigingen, jeugd(werk), andere sportverenigingen en sportinitiatieven op tijden dat er leegstand is. Het gaat om maatschappelijk kapitaal dat zo breed mogelijk ingezet wordt en met een zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement. Hoe dit laatste vormgegeven kan worden, krijgt uitwerking in de definitieve sportnota.

3.2 Realiseren van sportaccommodaties

Conform de visie van de gemeente, zoals hierboven beschreven, zijn sportverenigingen, andere organisaties of individuen die een nieuwe sportaccommodatie willen in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor het realiseren van de accommodatie. Als een accommodatie commercieel te exploiteren is, speelt de gemeente daar geen faciliterende rol in.

In veel gevallen moeten verenigingen echter ondersteund worden om niet-commerciële sportaccommodaties te realiseren. De gemeente is, binnen de mogelijkheden die de gestelde financiële kaders bieden, dan bereid mee te werken aan het realiseren van een nieuwe sportaccommodatie of een uitbreiding van een bestaande accommodatie voor zover dat de basissportvoorzieningen betreft. Deze medewerking kan bijvoorbeeld bestaan uit het garant staan voor een lening of het gedeeltelijk financieren van de nieuwe accommodatie om die vervolgens te verhuren. De mogelijkheden hiervoor zijn de komende jaren echter zeer beperkt.

Als volgens objectieve normen de behoefte aan nieuwe accommodaties aanwezig blijkt en aangegeven wordt dat met de beschikbare accommodaties de vereniging niet in staat is al haar leden te laten sporten of nieuwe leden toe te laten, dan is in tijden van grote financiële ombuigingen het werken met wachtlijsten bij de verenigingen opportuun. Dan vindt er geen, of pas in later stadium, uitbreiding van de accommodaties plaats. In het geval er toch nieuwe voorzieningen worden aangelegd, zijn individuen en verenigingen zelf financieel verantwoordelijk (ze verzorgen zelf de financiering) voor het realiseren van nieuwe sportaccommodaties. Dit betreft zowel de aanleg van velden, als de initiële aankoop van gronden die niet in bezit van de vereniging en/of gemeente zijn. Op dit moment is cofinanciering aan de kosten van realisatie van nieuwe sportaccommodaties door de gemeente minder opportuun. Wanneer toch een vorm van gezamenlijke financiering door verenigingen en gemeenten plaatsvindt, dan dient het effect op de huur onderdeel te zijn van het nadere onderzoek. Ten behoeve van de renovatie van kleedkamers wordt door de gemeente geen financiële bijdrage meer geleverd.

Op deze aanvullende en ondersteunende rol van de gemeente is één uitzondering. De gemeente is wettelijk verplicht te voorzien in voldoende gymaccommodatie voor de basisscholen en de scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente. Dat houdt in dat de gemeente een aanvullende gymaccommodatie moet realiseren wanneer onder schooltijd niet voldoende gymruimte beschikbaar is om alle leerlingen van de scholen in de gemeente het minimale aantal uren bewegingsonderwijs te kunnen geven.

Dit leidt tot de volgende beleidsuitgangspunten:

- De gemeente richt zich de komende jaren op onderhoud en beheer van bestaande sportaccommodaties en in het algemeen niet op uitbreiding van basissportvoorzieningen, waar dit tot een gemeentelijke lastenverzwaring leidt. Mogelijk leidt dit tot het instellen van wachtlijsten bij de verenigingen.
- De gemeentelijke lasten voor de realisatie van nieuwe sportaccommodatie zullen in de toekomst voor de gemeente (vrijwel) kostenneutraal moeten zijn. Dit realiseren we door bij nieuwe sportvoorzieningen:
 1. individuen en verenigingen zelf financieel verantwoordelijk (ze verzorgen zelf de financiering) te laten zijn voor het realiseren van nieuwe sportaccommodaties. Dit betreft zowel de aanleg van velden, als de initiële aankoop van gronden die niet in bezit van de vereniging en/of gemeente zijn.
 2. de mogelijkheid op cofinanciering door de gemeente op individuele basis te bekijken en mede te laten afhangen van de financiële situatie en vooruitzichten op het moment van behandeling.
- De gemeente is bereid om - volgens hieraan voorafgaand beleidsuitgangspunt - medewerking aan het realiseren van sportaccommodaties te overwegen voor zover dat de basissportvoorzieningen

betreft, als objectieve normen aantonen dat de accommodatie (duurzaam) wenselijk is en als deze accommodaties zonder overheidsteun niet te realiseren zijn.

- Bij commercieel te exploiteren sportaccommodaties speelt de gemeente geen rol.
- Ten behoeve van de renovatie van kleedkamers wordt geen financiële bijdrage meer geleverd door de gemeente.
- De gemeente heeft de wettelijke plicht om te voorzien in voldoende gymaccommodaties voor het onderwijs.
- Gemeentelijke sportaccommodaties worden zoveel mogelijk multifunctioneel gerealiseerd en ingezet met een zo hoog mogelijke bezettingsgraad.
- Gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties wordt zo breed mogelijk ingezet.

3.3 Financiering sportaccommodaties

Voor gemeentelijke sportaccommodaties wordt toegewerkt naar een meer kostendekkende huurprijs. Gebruikers van sportaccommodaties kunnen vervolgens niet in aanmerking komen voor een subsidie ter compensatie van die hogere huur. Aangezien de gebruikers geen volledig kostendekkende huur betalen, wordt een gedeelte van de huur indirect gesubsidieerd door de gemeente.

Dit komt neer op het volgende beleidsuitgangspunt:

- De gemeente verleent alleen indirect subsidie op de huur van accommodatie (immers de kosten worden grotendeels binnen de gemeentebegroting afgedekt, een beperkt deel van de kosten wordt door de huur afgedekt).

3.4 Beheer en onderhoud van gemeentelijke sportaccommodaties

3.4.1 Binnensportaccommodaties

De gemeente is verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van gemeentelijke binnensportaccommodaties. Hieronder valt zowel het dagelijks onderhoud en beheer als het meerjaren onderhoud, groot onderhoud en vervangingsinvesteringen.

De gemeente voert het beheer en onderhoud zelf uit of besteedt dat uit aan een derde partij. Daarbij stelt de gemeente uiteraard wel kwaliteitseisen. In lijn hiermee heeft de gemeente Lansingerland ervoor gekozen het beheer en onderhoud van de binnensportaccommodaties uit te besteden aan Optisport B.V.

Sportfondsen Lansingerland B.V. beheert het zwembad (de Windas).

3.4.2 Buitensportaccommodaties

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties. De gemeente maakt onderscheid naar onderdelen van de accommodatie die nodig zijn voor de beoefening van de sport bijvoorbeeld velden, hekwerk en (trainings)verlichting. Hiervoor is in 2012 een “Meer Jarige Onderhoud Planning” (MJOP) opgesteld door de firma B.A.S. Vooralsnog maakt cofinanciering hier geen onderdeel van uit.

- Over het onderhoud en beheer van de overige onderdelen van buitensportaccommodaties worden afspraken gemaakt met de verenigingen, die worden vastgelegd in de huurovereenkomsten met de verenigingen. De verenigingen hebben hierin ook de keuze om zelf bepaalde werkzaamheden uit te voeren, wat hen een korting op de huurprijs oplevert (zelfwerkzaamheid). Verenigingen zijn verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en vervanging van hun eigen accommodaties.

Dit leidt tot de volgende beleidsuitgangspunten:

- De gemeente is verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van gemeentelijke binnensportaccommodaties.
- De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties in overeenstemming met de MJOP en de huurovereenkomsten met de verenigingen.
- Verenigingen zijn verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en vervanging van hun eigen accommodaties.

3.5 Verhuur van gemeentelijke sportaccommodaties

Gemeentelijke sportaccommodaties worden verhuurd aan partijen die daar willen sporten en bewegen. Veelal gaat dat om sportverenigingen en scholen, maar ook particulieren kunnen een gemeentelijke accommodatie huren, bijvoorbeeld voor zaalvoetbal met een vriendengroepje of een kinderfeestje.

Tot voor kort werden gemeentelijke sportaccommodaties verhuurd tegen een niet kostendekkend tarief. Feitelijk houdt dit een indirecte subsidie aan de gebruikers van de sportaccommodaties in, zo constateerde de rekenkamercommissie. De gemeente maakt immers kosten voor de accommodaties, maar rekent die niet (volledig) door aan de gebruikers.

De gemeenteraad heeft in 2009 besloten tot invoering van het profijtbeginsel. Dit heeft ertoe geleid dat vanaf 2011 de huurtarieven voor binnen- en buitensportaccommodaties gestegen zijn, waarbij de huurverhoging voor de meeste verenigingen in 2011 en 2012 gecompenseerd is.

Het uitgangspunt voor de gemeente is dan ook dat verhuur plaatsvindt tegen een marktconform tarief. Dit houdt een flinke stijging van de tarieven voor sportaccommodaties vanaf 2013 in. Wanneer gebruikers (aantoonbaar) dit tarief niet kunnen opbrengen, dan kunnen zij in aanmerking komen voor een overgangsregeling waarmee de huurstijging wordt uitgespreid. Dit op basis van maatwerk.

Met een hogere huur is de verwachting dat de kosten voor sportaccommodaties door de gemeente kunnen afnemen, ook al is er een mogelijke terugloop in de verhuur door de mogelijke prijsinelasticiteit. Als gevolg van huurverhoging(en) kunnen verenigingen besluiten velden terug te geven, het gebruik in te dikken of zelfs hun activiteiten geheel te beëindigen of buiten de gemeentegrens te plaatsen. Normaliter lopen de kosten voor de gemeente voor de sportaccommodaties in gemeentelijke bezit dan wel door. Er zijn dan verschillende opties die door de gemeente onderzocht kunnen worden. Uiteenlopend van het afstoten en ontmantelen van sportvelden tot het betrekken van andere/nieuwe partijen (verenigingen) bij het aanbieden van sportfaciliteiten.

Dit komt neer op de volgende beleidsuitgangspunten:

- De gemeente gaat uit van een meer kostendekkende huur voor gemeentelijke sportaccommodaties (profijtbeginsel).

4 Sportsubsidies

Sportsubsidies zijn een middel om de gemeentelijke doelstellingen voor sporten en bewegen te (helpen) bereiken.

4.1 Visie op sportsubsidie

Sportsubsidies maken onderdeel uit van de mix aan middelen die de gemeente heeft om uitvoering te (laten) geven aan haar sportbeleid. Het recentelijk aangepaste gemeentelijk subsidiebeleid gaat uit van een visie op outcome en output, waarna subsidie kan worden verleend op basis van de output. In dat kader komen in de toekomst alleen partijen in aanmerking voor subsidie die een bijdrage leveren aan de gemeentelijke visie op sporten en bewegen (de outcome), zoals in deze nota is verwoord. De hoogte van die subsidie wordt mede bepaald door de output (specifieke acties) die wordt geleverd. Jaarlijks leggen de subsidiënten verantwoording af. Daarnaast speelt het eigen vermogen van een vereniging of organisatie geen rol meer bij de toekenning van subsidie. Dit is anders dan tot nu toe door de gemeente met sportsubsidies werd omgegaan

Een aantal sportverenigingen ontvangt jaarlijks een sportsubsidie op basis van het aantal jeugdleden, maar die grondslag wil de gemeente loslaten. Momenteel is deze subsidie, zoals aangegeven in het rekenkamer onderzoek, vooral te interpreteren als een exploitatiesubsidie. De gemeente maakt dus een omslag van inputsubsidie naar outputsubsidie. Met het hiermee vrijkomende budget wil de gemeente het Jeugdsportfonds Lansingerland oprichten, zie verder paragraaf 4.4.

Dit komt neer op het volgende beleidsuitgangspunten:

- De gemeente subsidieert alleen nog op basis van output (activiteiten).
- De jeugdledensubsidie komt te vervallen, maar het budget wordt ingezet voor de oprichting van het Jeugdsportfonds Lansingerland.

4.2 Sportsubsidie via het Wmo-programma

Alle sportverenigingen in Lansingerland worden in staat geacht om aan de centrale doelstelling te voldoen, namelijk: sport en beweging aan te bieden aan inwoners van de gemeente Lansingerland. Daarvoor kent de gemeente ook sportsubsidies in het Wmo-programma. Deze subsidies zijn bedoeld voor kwetsbare groepen in de samenleving. Verenigingen kunnen uiteraard aanspraak maken op die subsidies. Echter, daarbij wordt het uitgangspunt dat zij een bijdrage dienen te leveren aan de doelen die de gemeente ziet voor sportverenigingen en die genoemd staan in hoofdstuk 3.4 van de “Kadernota ten behoeve het Subsidiebeleid Maatschappelijk Ontwikkeling 2014-2018”. Deze subsidies zijn verder uitgewerkt in hoofdstuk 4 van de “subsidieregels ten behoeve van het subsidiebeleid Maatschappelijk Ontwikkeling 2014-2018”.

Voor deze Wmo-subsidie geldt wel dat het totale subsidiebedrag dat de gemeente jaarlijks uitkeert niet hoger mag zijn dan het door de gemeenteraad vastgestelde subsidie plafond.

Hieruit volgt het volgende beleidsuitgangspunt:

- Om in aanmerking te komen voor sportsubsidie vanuit het Wmo-programma toont een vereniging aan een bijdrage te leveren aan de doelen die de gemeente ziet voor sportverenigingen binnen het Subsidiebeleid Maatschappelijke Ontwikkeling 2014-2018.

4.3 Subsidie Jeugdsportfonds Lansingerland

Zoals in paragraaf 4.1 aangegeven richten wij het Jeugdsportfonds Lansingerland op als vangnet voor minder draagkrachtigen. Mensen met een laag inkomen blijken minder tot geen gebruik te maken van sportvoorzieningen. Oorzaken daarvan zijn vaak terug te leiden tot weinig geld. Het Jeugdsportfonds biedt kinderen van financieel niet draagkrachtige ouder(s)/verzorger(s) een kans om te gaan sporten. Omdat het fonds voor hen sportartikelen of een lidmaatschap betaalt, kunnen deze kinderen lid worden van een sportvereniging. Het Jeugdsportfonds geeft kinderen door middel van sport een kans zich positief te ontwikkelen. Sport biedt hen de structuur van een nieuwe sociale omgeving en vormt een vangnet tegen afglijden.

Het Jeugdsportfonds richt zich op kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot 18 jaar, woonachtig in de gemeente Lansingerland, die om financiële redenen geen lid kunnen worden van een sportvereniging. Bijvoorbeeld kinderen in gezinnen die leven van een bijstandsuitkering, in de schuldsanering zitten of een inkomen hebben onder het sociaal minimum. Een beroep op het Jeugdsportfonds kan uitsluitend worden gedaan door personen die op een professionele wijze zijn betrokken bij de opvoeding van een jeugdige, zoals hulpverleners, jongerenwerkers of docenten. Ouder(s)/verzorger(s), kinderen/jongeren en verenigingen kunnen zelf géén aanvraag doen.

Het Jeugdsportfonds Lansingerland is een zelfstandig onderdeel van de Stichting Jeugdsportfonds Nederland. De benodigde gelden om het sporten mogelijk te maken komen van subsidies, giften en sponsors. Het Jeugdsportfonds biedt bedrijven, instellingen en particulieren zo de mogelijkheid zich maatschappelijk te profileren. Het Jeugdsportfonds kan per 2014 worden ingesteld, waarbij gedacht moet worden aan een gemeentelijke inzet van circa € 30.000,- vanuit de huidige middelen (minima en sport). Een dergelijk bedrag is goed voor 115 à 120 kinderen.

Dit komt neer op het volgende beleidsuitgangspunten:

- De gemeente richt het Jeugdsportfonds Lansingerland op met ingang van 2014.

4.4 Subsidie voor breedtesport

Verenigingen en maatschappelijke organisaties kunnen subsidie aanvragen voor activiteiten die bijdragen aan het behalen van de doelstelling die de gemeente Lansingerland in deze nota heeft geformuleerd. Hierbij is nadrukkelijk aandacht voor de breedtesport, bijvoorbeeld scholentoernooien, scholing van het kader en andere breedtesportevenementen. Wij herzien hiervoor de huidige incidentele subsidies voor sport, zoals omschreven in de “beleidsuitgangspunten en nadere regels sportsubsidies” uit 2009 (T09.05073).

In samenwerking met het veld wordt deze subsidie verder uitgewerkt in subsidieregels die behoren bij de definitieve Sportnota.

Dit komt neer op het volgende beleidsuitgangspunt:

- De gemeente herijkt het sportsubsidie beleid in het kader van de nieuwe sportnota.

5 Sport en ander gemeentelijk beleid

De gemeente heeft diverse instrumenten om sporten te ondersteunen, te stimuleren en voorwaarden te creëren voor sporten en bewegen.

Dit stimuleren om (vaker) te sporten en te bewegen is in de hoofdstukken hiervoor al uitgebreid aan de orde gekomen. De gemeente heeft een sportstimuleringsprogramma, ondersteunt sportverenigingen, biedt sportaccommodaties aan en verstrekt subsidie. Dit instrumentarium is waar de gemeente voor sporten en bewegen op focust, maar er zijn ook andere beleidsterreinen die raken aan sporten en bewegen. Hierin ligt de focus niet op sport, maar is sport wel een aspect van het beleid.

Hieronder worden deze beleidsterreinen kort aangestipt.

5.1 Sport en openbare ruimte

Uit onderzoek van onder andere de DSP-groep en het RIVM blijkt dat de manier waarop de openbare ruimte is ingericht invloed heeft op de geneigdheid van inwoners om te kiezen voor fietsen of lopen boven het nemen van de auto of openbaar vervoer. Het gaat dan bijvoorbeeld om duidelijke fiets- en wandelroutes, gebruik van verkeersdrempels, goede bewegwijzering, nabijheid van openbare speelplaatsen, nabijheid van school, werk en winkels. De conclusie van alle onderzoeken is dat een slimme inrichting van wijken en buurten het fietsen en lopen kan bevorderen. Vanuit het oogpunt van een gezonde leefstijl onderschrijft de gemeente Lansingerland dat. Daarom gelden in de gemeente Lansingerland de volgende uitgangspunten voor inrichting van de openbare ruimte:

- Sporten en bewegen vindt veel plaats in de openbare ruimte. Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte bekijken we daarom altijd vooraf (bij planvorming) hoe we daarmee sporten en bewegen zoveel mogelijk kunnen bevorderen, zonder daarbij andere functies in de openbare ruimte onmogelijk te maken.
- De gemeente draagt zorg voor kwalitatief en kwantitatief voldoende speelruimte in de wijken en buurten. Het gaat dan zowel om speeltuinen met speeltoestellen als om (trap)velden etc.
- Ongeorganiseerd sporten en functioneel bewegen heeft in veel gevallen te maken met het 'voortbewegen' op eigen kracht, het zogenaamde langzaam verkeer. Bij sporten gaat het dan vaak om hardlopen, wielrennen of skaten. Functioneel bewegen is vaak lopen of fietsen. Het Mobiliteitsplan van de gemeente Lansingerland heeft als één van de doelstellingen het fietsgebruik te stimuleren.

5.2 Topsport en profsporten

5.2.1 Topsport

Het ondersteunen van topsport kan op verschillende manieren. Als het gaat om topsporters die (al) een A-status hebben staat de gemeente Lansingerland open voor een vorm van samenwerking. Het betreft geen ondersteuning in financiële bijdragen. Gedacht kan worden aan het ter beschikking stellen van trainingsfaciliteiten op geschikte tijden en bijdragen aan de mediaandacht voor de sporter. De topsporter stelt hier dan een maatschappelijke tegenprestatie tegenover. De topsporter(s) worden dan ingezet voor de breedtesport. Hierbij moet dan gedacht worden aan bijvoorbeeld het geven van clinics en presentatie.

Voor ondersteuning bij het begeleiden van topsporters en/of bij talentontwikkeling zijn er in Nederland per regio Olympische Netwerken waar de topsporters een beroep op kunnen doen.

5.2.2 Profsport

De gemeente Lansingerland kent geen professionele sportorganisaties. In Lansingerland zijn wel een aantal sportverenigingen dat op het hoogste amateurniveau actief is. Sinds kort bestaat daarbij de mogelijkheid voor amateurvoetbalverenigingen om te promoveren naar het betaalde voetbal.

Op het moment dat een (team van een) sportvereniging de stap maakt van amateursport naar professionele sport verandert de status van een (deel van een) vereniging van 'vereniging' in professioneel bedrijf. Die status brengt onder andere met zich mee dat eerder beschreven mogelijkheden voor subsidie voor (dat deel van) die vereniging niet meer opgaan. Daarmee wordt ook staatssteun voorkomen. Ook zal een overstap naar betaalde sportbeoefening vraagstukken opleveren op gebied van veiligheid en ruimtelijke ordening. Daarover gaat de gemeente dan op dat moment met de betreffende vereniging/professionele sportorganisatie in gesprek.

Beleidsuitgangspunten:

- Topsportondersteuning voor zowel A-, B- als HP-status is een aangelegenheid van de sporter(ster) en de NOC*NSF.
- De mogelijkheden benutten om topsporter(ster) in te zetten voor de breedtesport.
- Eventuele professionele sportorganisaties binnen de gemeente Lansingerland worden behandeld als een onderneming met winstoogmerk.

5.3 Sport en alcoholmatigingsbeleid

De gemeente staat een alcoholmatigingsbeleid voor waarbij geen alcohol wordt geschonken aan jongeren onder 16 jaar (binnenkort 18 jaar conform de landelijke regelgeving). Dit gaat ook op voor sportkantines. Hiervoor worden cursussen aangeboden aan barvrijwilligers.

Helaas is gebleken dat dit nog onvoldoende invloed heeft. Momenteel is daarom beleid in ontwikkeling om de cursussen meer op verenigingsbesturen te richten om zo een breder draagvlak bij verenigingen te creëren voor het alcoholmatigingsbeleid.

Beleidsuitgangspunt:

- In sportkantines wordt geen alcohol geschonken aan (en gedronken door) jongeren onder 16 jaar. (binnenkort 18 jaar).

6 Financiën

De kosten voor sportbeoefening zijn voor de gemeente Lansingerland hoog: in vergelijking met andere gemeenten in Nederland geeft de gemeente 52% meer uit. Vooral de buitensportvoorzieningen zijn van een hoog kwaliteitsniveau. De gemeente Lansingerland streeft naar het verlagen van de kosten van de sport. Hiertoe is in de meerjarenbegroting een aantal verhogingen van de bijdrage van gebruikers ingeboekt in het kader van het profijtbeginsel. In het tarievenbeleid voor 2013 zijn de aanpassingen van huurtarieven in het kader van het profijtbeginsel verwerkt.

Daarnaast zijn beheerplannen opgesteld voor alle sportaccommodaties. Op basis daarvan kan door de gemeente worden gereserveerd voor toekomstige investeringen in de bestaande accommodaties.

Het sportbudget (2013) is in onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving	Bedrag
Uitgaven	
Zwembad	€ 1.533.040
Sporthallen/gymlokalen	€ 2.088.138
Buitensportaccommodaties	€ 2.585.929
Sportstimulering (Wmo)	€ 40.800
Jeugdledensubsidie	€ 41.000
Combinatiefuncties	€ 102.236
Breedtesport	€ 13.125
Diverse (onderzoek, overhead, lidmaatschap VSG)	€ 129.074
<i>Subtotaal uitgaven</i>	€ 6.533.342
Inkomsten	
Huur, entreegelden en dergelijke	€ 1.875.264
Saldo sportbudget	- € 4.658.078

De financiële situatie van de gemeente vraagt om scherpe keuzes, die niet altijd zullen worden gedragen door het veld. De 'scope' van de keuzes met financiële consequenties voor de verenigingen bestaat uit vier delen:

- Beheerplannen
De beheerplannen voorzien in een borging van financiële middelen om de noodzakelijke vervangingen op de huidige sportaccommodaties te dekken. Daarbij zijn vervangingsinvesteringen geraamd op basis van de afschrijvingstermijnen van de accommodaties en is voorgesteld het huidige onderhoudsniveau terug te brengen naar 'sober en doelmatig' (niveau B). Ook is vastgelegd dat de daadwerkelijke vervangingen worden gedaan op basis van de actuele staat van de velden. Met vaststelling van de financiële kadernota in juni 2012 is het meerjarenperspectief definitief geworden. In de huidige beheerplannen is vooralsnog geen cofinanciering voorzien.
- Tarieven
De tarieven zijn verhoogd. Die verhoging was noodzakelijk om te voldoen aan het profijtbeginsel zoals vastgesteld en om de taakstelling die is vastgesteld te behalen. In de tweede helft van 2012 is de tariefsverhoging geconcretiseerd.
- Prognose toekomstige behoefte
Door een prognose van de toekomstige behoefte aan sportaccommodaties moet de discussie gevoerd gaan worden over welke investeringen voor sport in de toekomst ten behoeve van uitbreiding en verandering in sportbehoefte wenselijk en haalbaar zijn.
- Sportstimulering
Er wordt ingezet op een handhaving van het huidige budget. Toekenning en behandeling van alle subsidies rondom gezondheid en het vitaal houden van de samenleving zullen vanuit 1 loket

behandeld worden binnen de afdeling E&MO. Daarnaast zullen combinatiefuncties worden ingezet met cofinanciering vanuit het maatschappelijk veld.

6.1 Financiële consequenties

In onderstaand schema is een eerste vertaling gemaakt van de financiële consequenties, hierbij is nog uitgegaan van het huidige financiële kader, zoals eerder vermeld kunnen integrale afwegingen in het kader van de komende kadernota dit schema nog wijzigen.

Uitgangspunt	Financiële consequenties
Doelgroepen	Voor het (re)activeren van specifieke doelgroepen is binnen Maatschappelijke Ontwikkeling een jaarlijks budget van € 40.000 beschikbaar. Extra middelen zijn niet noodzakelijk.
Maatschappelijke functie sportverenigingen	Vanuit onderwijs is er ruimte voor het invullen van maatschappelijke stages. Voor de inzet van combinatiefuncties is een apart budget beschikbaar. Overige benodigde financiële middelen kunnen vooralsnog worden gedekt uit het subsidiebudget voor sportverenigingen.
Onderwijs en naschoolse opvang	Het verzorgen van kennismakingslessen is onderdeel van het takenpakket van combinatiefunctionarissen, waarvoor een apart budget beschikbaar is. Voor het stimuleren van het aanstellen van meer vakdocenten lichamelijke opvoeding kan extra budget nodig zijn. De noodzaak en hoogte van een dergelijk budget wordt in samenspraak met het onderwijs bepaald en aan de raad voorgelegd.
bewegen, voeding en alcoholgebruik	Inzet op deze doelstellingen wordt gefinancierd vanuit de budgetten die beschikbaar zijn bij Maatschappelijke Ontwikkeling. Extra budgetten zijn niet noodzakelijk.
ondersteuning sportverenigingen	Bevordering en ondersteuning rondom vrijwilligers wordt georganiseerd vanuit het Vrijwilligers Informatie Punt (VIP) waarvoor apart budget beschikbaar is. Voor thema-avonden of cursussen wordt zoveel mogelijk aangesloten bij provinciale initiatieven. Waar nodig kunnen vanuit het huidige sportbudget middelen worden ingezet. Extra financiële middelen zijn niet nodig.
Topsport/profsport	Doorverwijzing brengt geen kosten met zich mee. Extra financiële middelen zijn niet noodzakelijk.
Infrastructuur sport en bewegen	Met het vaststellen van de kadernota 2012 zijn er voldoende middelen beschikbaar om alle (binnen- en buiten) sportaccommodaties in stand te houden. Er zijn momenteel geen middelen gereserveerd voor uitbreiding van de accommodaties en de voorzieningen.
sportsubsidies	Inzet op deze doelstellingen wordt gefinancierd vanuit de budgetten die beschikbaar zijn binnen het huidige budget. Extra budgetten zijn niet noodzakelijk.

7 Samenvatting beleidsuitgangspunten

Context: aan de vooravond van forse bezuinigingen

Deze concept sportnota wordt opiniërend aan de Commissie Samenleving van Lansingerland, alsmede aan de sportkoepels, aangeboden. Dit middenin een periode waarin de financiële druk op de gemeente groot is. Forse bezuinigingen op de gemeentelijke uitgaven moeten worden doorgevoerd. Sport is binnen de gemeentebegroting van Lansingerland een substantiële post en daarmee vrijwel vanzelfsprekend een beleidsterrein waarop de bezuinigingen weerslag gaan hebben. Deze nota kan dan ook niet los gezien worden van deze opgave en de relatie met de Kadernota 2013. De vraag is hoe we in Lansingerland de sport betaalbaar kunnen houden als we komende jaren fors moeten bezuinigen? Hoe gaan we met minder middelen invulling geven aan onze ambities? Dit vraagt bij de kadernota om een integrale afweging over alle beleidsterreinen. Deze concept sportnota zal mede op basis van de hierop ontvangen reacties én na de uitkomsten van de behandeling van de Kadernota 2013 worden aangepast, voordat deze ter besluitvorming aan de raad wordt aangeboden.

De gemeente Lansingerland is van mening dat sport en bewegen essentiële onderdelen zijn voor een fysiek en sociaal gezonde samenleving. Sport en bewegen kunnen een grote positieve bijdragen leveren aan verschillende maatschappelijke vraagstukken. Het biedt kansen voor uiteenlopende groepen van mensen om deel te nemen aan het maatschappelijk (sport)verkeer en op deze manier een eigen leefbare positie in de samenleving te creëren. Waarden die in dit verband genoemd kunnen worden zijn zelfredzaamheid, zelfontplooiing, identificatie en socialisatie.

Sport dus ter bevordering van sociale vaardigheden en -attitudes. Naast deze opvoedkundige waarden levert sport en bewegen in de visie van de gemeente Lansingerland ook een zeer grote bijdrage aan het de gezondheid, zowel preventief als curatief. De sportcultuur heeft mogelijkheden om verbindingen te leggen met de uiteenlopende sectoren.

De doelstelling van het gemeentelijk sportbeleid 2013 - 2018 is dan ook:

Uit oogpunt van gezondheid, vorming en ontplooiing wil de gemeente Lansingerland binnen de financiële kaders het mogelijk maken én bevorderen dat alle inwoners aan enige vorm van sport en/of bewegen kunnen doen.

Om deze doelstelling te bereiken zet de gemeente Lansingerland een aantal middelen in: Sportstimulering, verenigingsondersteuning, sportaccommodatie en subsidies. Per middel gelden de volgende beleidsuitgangspunten:

7.1 Sportstimulering

- Sportaanbod en - deelname vergroten van groepen met een achterstand (ouderen, minder validen, chronisch zieken, minima, GGZ)
- Sportaanbod en - deelname vergroten van groepen waar de uitval groot is (leeftijdsgroep 13-16)
- In stand houden en vergroten kennismakingsprogramma voor de jeugd (Combinatiefuncties).
- Vergroten school en naschools aanbod (Combinatiefuncties)
- Vergroten samenwerking met sport verenigingen, onderwijs, kinderopvang, zorginstellingen en ouderenwerk.

7.2 Verenigingsondersteuning

- Organisatie/management van de vereniging;
- werven, behouden en goed inzetten van vrijwilligers, passend bij deze tijd;
- Omgaan met en inspelen op (veranderende) wet- en regelgeving voor sporten, accommodatiebeheer, sportevenementen, etc.;
- Werving, behoud en scholing van het (technisch) kader zodat deze in staat zijn leiding te geven aan een maatschappelijke sportvereniging;
- Ondersteuning bij het uitbreiden van het sportaanbod naar de doelgroepen zoals bij de visie op sporten en bewegen genoemd.

7.3 Sportaccommodaties

- De gemeente richt zich de komende jaren op onderhoud en beheer van bestaande sportaccommodaties en in het algemeen niet op uitbreiding van basissportvoorzieningen, waar dit tot een gemeentelijke lastenverzwaring leidt. Mogelijk leidt dit tot het instellen van wachtlijsten bij de verenigingen.
- De gemeentelijke lasten voor de realisatie van nieuwe sportaccommodatie zullen in de toekomst voor de gemeente (vrijwel) kostenneutraal moeten zijn. Dit realiseren we door bij nieuwe sportvoorzieningen:
 1. individuen en verenigingen zelf financieel verantwoordelijk (ze verzorgen zelf de financiering) te laten zijn voor het realiseren van nieuwe sportaccommodaties. Dit betreft zowel de aanleg van velden, als de initiële aankoop van gronden die niet in bezit van de vereniging en/of gemeente zijn.
 2. de mogelijkheid op cofinanciering door de gemeente op individuele basis te bekijken en mede te laten afhangen van de financiële situatie en vooruitzichten op het moment van behandeling.
- De gemeente is bereid om - volgens hieraan voorafgaand beleidsuitgangspunt - medewerking aan het realiseren van sportaccommodaties te overwegen voor zover dat de basissportvoorzieningen betreft, als objectieve normen aantonen dat de accommodatie (duurzaam) wenselijk is en als deze accommodaties zonder overheidsteun niet te realiseren zijn.
- Bij commercieel te exploiteren sportaccommodaties speelt de gemeente geen rol.
- Ten behoeve van de renovatie van kleedkamers wordt geen financiële bijdrage meer geleverd door de gemeente.
- De gemeente heeft de wettelijke plicht om te voorzien in voldoende gymaccommodaties voor het onderwijs.
- Gemeentelijke sportaccommodaties worden zoveel mogelijk multifunctioneel gerealiseerd en ingezet met een zo hoog mogelijke bezettingsgraad.
- Gebruik van gemeentelijke sportaccommodaties wordt zo breed mogelijk ingezet.
- De gemeente verleent alleen indirect subsidie op de huur van accommodatie (immers de kosten worden grotendeels binnen de gemeentebegroting afgedekt, een beperkt deel van de kosten wordt door de huur afgedekt).
- De gemeente is verantwoordelijk voor beheer en onderhoud van gemeentelijke binnensportaccommodaties.
- De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de buitensportaccommodaties in overeenstemming met de MJOP en de huurovereenkomsten met de verenigingen.
- Verenigingen zijn verantwoordelijk voor het beheer, onderhoud en vervanging van hun eigen accommodaties.
- De gemeente gaat uit van een meer kostendekkende huur voor gemeentelijke sportaccommodaties (profijtbeginsel)

7.4 Sportsubsidies

- De gemeente subsidieert alleen nog op basis van output (activiteiten).
- De gemeente richt het Jeugdsportfonds Lansingerland op met ingang van 2014.
- De jeugdleden subsidie komt te vervallen, maar het budget wordt ingezet voor de oprichting van het Jeugdsportfonds Lansingerland.
- Om in aanmerking te komen voor sportsubsidie vanuit het Wmo-programma toont een vereniging aan een bijdrage te leveren aan de doelen die de gemeente ziet voor sportverenigingen binnen het Subsidiebeleid Maatschappelijke Ontwikkeling 2014-2018.
- De gemeente herijkt het sportsubsidie beleid in het kader van de nieuwe Sportnota.

Naast de focus op deze middelen vormt sport ook een onderdeel van andere beleidsvelden van de gemeente. Dit komt tot uiting in de volgende uitgangspunten:

7.5 Sport en openbare ruimte

- Sporten en bewegen vindt veel plaats in de openbare ruimte. Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte bekijken we daarom altijd vooraf (bij planvorming) hoe we daarmee sporten en bewegen zoveel mogelijk kunnen bevorderen, zonder daarbij andere functies in de openbare ruimte onmogelijk te maken.
- De gemeente draagt zorg voor kwalitatief en kwantitatief voldoende speelruimte in de wijken en buurten. Het gaat dan zowel om speeltuinen met speeltoestellen als om (trap)velden etc.
- Ongeorganiseerd sporten en functioneel bewegen heeft in veel gevallen te maken met het 'voortbewegen' op eigen kracht, het zogenaamde langzaam verkeer. Bij sporten gaat het dan vaak om hardlopen, wielrennen of skaten. Functioneel bewegen is vaak lopen of fietsen. Het Mobiliteitsplan van de gemeente Lansingerland heeft als één van de doelstellingen het fietsgebruik te stimuleren.

7.6 Topsport en profsporten

- Topsportondersteuning voor zowel A-, B- als HP-status is een aangelegenheid van de sporter(ster) en de NOC*NSF.
- De mogelijkheden benutten om topsporter(ster) in te zetten voor de breedtesport.
- Eventuele professionele sportorganisaties binnen de gemeente Lansingerland worden behandeld als een onderneming met winstoogmerk.

7.7 Sport en alcoholmatigingsbeleid

- In sportkantines wordt geen alcohol geschonken aan (en gedronken door) jongeren onder 16 jaar. (binnenkort 18 jaar)